

سلطان موج نو

بازخوانی آثار فرانسوا تروفو

زیر نظر پرویز جاہد

سرشناسه: جاهد، پرویز - ۱۳۳۹
عنوان و نام پدیدآور: سلطان موج نو، بازخوانی آثار فرانسوا تروفو
شناسه افزوده: فرانسوا تروفو ۱۹۸۴ - ۱۹۳۲
مشخصات نشر: تهران / ایجاز / اسفند ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری: ۱۶۰ ص.
شابک: ۹ - ۹۸۱۹۷ - ۶۰۰ - ۹۷۸
موضوع: سینما - فرانسه
رده بندی کنگره: ۱۸ ۱۳۹۶ ج ۴۴ ت / ۳ / ۱۹۹۸ PN
رده بندی دیویی: ۷۹۱ / ۴۳
شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۰۰۵۷۱

سلطان موج نو، بازخوانی آثار فرانسوا تروفو

زیر نظر پرویز جاهد

دبیر مجموعه: یوسف انصاری

چاپ اول - اسفند ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰

شاب: ۹۶۰۰ - ۹۸۱۹۷ - ۹۷۸

مبند: پستی ناشر: ۹۷۳ - ۱۳۱۴۵

تلسن: ۶۶۹۱۵۴۷۵ - ۰۹۱۲۹۲۴۸۲۳۹

تلفکس: ۶۶۹۱۵ ۴

آدرس: میدان ۶۱، ب. ۱، ی. ۱، گر جنوبی،

کوچه مهدی زاده، پلاک ۴، ۱۰

ejazzbooks@gmail.com

[instagram:ejazzbooks](https://www.instagram.com/ejazzbooks)

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

۹..... پیشگفتار

۱۳..... فرانسوا تروفو، کودک وحشی سینما

پرویز جاهد

۲۳..... تروفو خود سینما بود

خوان کارلوس گونزالس / ترجمه ی وازریک درساهاکیان

۴۹..... سلطان مرید نو

جفری مک نب / ترجمه ی پرویز جاهد

۵۶..... تروفو از نگاه عباس کیارستمی

ترجمه ی علی کاظمی

۵۸..... نامه های فرانسوا تروفو و جان اتان رزنبام

مسعود منصوری

۶۷..... ستایش از ژان پیر لئو، ستایش از تروفوست

احسان خوش بخت

منتقدی با دوربین فیلمبرداری..... ۷۴

افشین فرقانی

این فرانسوی دوستداشتنی در دنیا..... ۸۰

لورانم آلفونس / ترجمه‌ی علی کاظمی

موج و چیزی نساخت..... ۸۶

گفتگو با سرژ رسی بازنه و ترانه سرای ژول و ژیم / پرویز جاهد

فرانسوا تروفو: از روز ۴۰ روز ۴۰..... ۹۷

چگونه داستان‌های پریان شاهزاده‌ی دل‌زای موج نه... مرگ منجر شد / ریچارد کمیز

ترجمه‌ی آزاده جمفری

اما پرسه زدن خود زندگی‌ست..... ۱۰۸

پنج قطعه درباری چهارصد ضربه / محسن آزر

نقدی کژنگر و نیز بلانشوئی بر فیلم سینمایی ژول و ژیم..... ۱۱۸

سمانه مرادیانی

زن همسایه بغلی..... ۱۳۳

قدیس‌های تو خالی..... ۱۳۹

درباره‌ی «پول توجیبی» / حسام امیری.

تو را به اسم کوچکت صدا می‌زنم!..... ۱۳۵

درباره‌ی «داستان ادل. ه.» / نزهت بادی

کتاب، یا کرسو، امید..... ۱۳۸

بابک کریمی / درباره‌ی فرانک بیت ۴۵۱..

دزدان خسته..... ۱۴۸

فرانسوا تروفو / ترجمه‌ی حسین عیدی زاده

قطعی‌تی شگفتانگیز..... ۱۵۴

فرانسوا تروفو (با نام مستعار روبر لاشنه) / ترجمه‌ی حسین عیدی زاد

پیشگفتار

امسال پنجاهمین سال ساخته شدن فیلم ژول و ژیم فرانسوا تروفو بود. فیلمی که به چند دلیل در تاریخ سینما اهمیت دارد، اول این که برگردانی موفق از یک رمان (نوشته هانری پی ر. روشه) است، دوم این که یکی از بهترین فیلم‌ها در مورد مثلث عشقی با فرجامی رمانتیک است، سوم این که ژان مورو، الهه تروفو در آن بازی می‌کند. چهارمین نکته آهنگ گردباد (Le Tourbillon)، که از ساخته‌های سرژ رضوانی عزیز است. ژان مورو آن را با گیتار سرژ در فیلم می‌خواند، نه تنها به امضاء ژان مورو بلکه به یکی از محبوب‌ترین ترانه‌های ملت فرانسه تبدیل شد. و مهم تر از همه این که این فیلم را فرانسوا تروفو ساخته، کودک وحشی سینما، فیلمسازی رمانتیک و عاشق سینما (cinéophile)، که با نقد نویسی در نشریات سینمایی به ویژه کایه دوسینما و حمله به سینمای پاپ‌بزرگ‌ها آغاز کرد و بعد با دوستان منتقد و عصیانگر خود در کایه دو سینما، موجی را در فیلمسازی راه انداخت که به نوول وگ (موج نو) معروف شد.

فرانسوا تروفو، فیلمساز محبوب من نیست اما نمی‌توانم ذهن خلاق و پویای او و عشق و شیفتگی دیوانه وارش به سینما و نقش او در شکل‌گیری موج نو و برهم زدن قواعد سینمای کلاسیک و ارائه دریافت تازه‌ای از فیلم را تحسین نکنم. اشکال مهم تروفو در نظر من رمانتیک بودن بیش از حد اوست و این همان ویژگی است که او را فیلمساز ضد رومانتیکی مثل گدار متمایز می‌کند. شاید درباره تروفو در فرهنگ سینمایی ایران، بیش از هر فیلمساز موج نوی دنیای غربی مطلب نوشته شده باشد اما با این حال، حجم نوشته‌های تروفو و یا درباره تروفو در زبان فارسی، همچنان بسیار ناچیز و محدود است به مقاله‌های پراکنده در مورد تروفو در نشریات قبل و بعد از انقلاب و ترجمه تعدادی از فیلمنامه‌ها و بخش‌هایی از نامه‌ها و مکاتبات او و گفتگوی تروفو با هیچکاک به ترجمه پرویز دواپی «ترین» و کتاب «فرانسوا تروفو» با ترجمه و تالیف مرحوم حمید هدی‌نیا.

اما این‌ها باعث نمی‌شود که دوباره به کتابخانه حرفه‌ای این فیلمساز برجسته موج نوی فرانسه و اندیشه‌ها و آثار او نگاه نکنم. به گمان من مطالعات سینمایی درباره فیلمسازانی چون تروفو در ایران، هنوز منظم و دقیقی نداشته و هر کس به فراخور سواد سینمایی یا علاقه شخصی خود پیزی، درباره تروفو نوشته یا ترجمه کرده است.

امروز که بیش از پنجاه سال از ساخته شدن ۴۰۰ ضربه، ژول و نیم، تریس، سیاهپوش و به پیانسیست شلیک کنید می‌گذرد، امروز که از موج نوی فرانسه جز اسم و تاریخی ده ساله و تعدادی فیلم، چیزی باقی نمانده، بازخوانی این جریان سینمایی و چهره‌های موثر و بانفوذ آن مثل تروفو، در تاریخ سینما، ضرورتی انکارناپذیر است. این که موج نو چقدر به تروفو مدیون است و جایگاه تروفو در موج نو و سینمای فرانسه کجاست، شخصیت‌ها و داستان‌های تروفو از کجا می‌آیند، تم‌های آثار او چیست و پرسش‌هایی از این دست، انگیزه‌ی ما در

فراهم کردن این کتاب یعنی مجموعه مقالاتی درباره‌ی این سینماگر و منتقد برجسته سینمای فرانسه بود.

این مجموعه مقالات، همه فیلم‌های تروفو و همه دوره‌های فعالیت حرفه‌ای او چه در مقام کارگردان و چه در مقام منتقد را دربر نمی‌گیرد بلکه تنها تلاشی است برای بازخوانی سینمای این فیلمساز.

پرویز جاهد

www.ketab.ir